

LUONNOS: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta, eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä muutettavaksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen täytäntöönpano edellyttää, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään muun muassa talouden toimijoihin kohdistettavista seuraamuksista. Ehdotettu laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta sisältäisi asetuksen täytäntöönpanon edellyttämät säännökset seuraamuksista. Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön myös kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevia merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivi sekä tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä sekä neuvoston direktiivin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset.

Lisäksi ehdotettu laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta ehdotetaan lisättäväksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain soveltamisalaan. Sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi seuraamusmaksun täytäntöönpanosta johtuva tekninen muutos.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan / 20 .

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	5
3 Nykytila ja sen arviointi.....	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	9
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	9
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	11
4.2.1 Vaikutukset valtiontalouteen ja viranomaisten toimintaan	11
4.2.2 Vaikutukset kuluttajiin ja elinkeinonharjoittajiin.....	12
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	12
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	12
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	13
6 Lausuntopalaute.....	14
7 Säännöskohtaiset perustelut	14
7.1 Laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta.....	14
7.2 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	23
7.3 Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	23
8 Voimaantulo	23
9 Suhde muihin esityksiin.....	24
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	24
LAKIEHDOTUKSET	27
1. Laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta.....	27
2. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	31
3. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	32
LIITTEET	34
RINNAKKAISTEKSTIT	34
2. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	34
3. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	35

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta, joka on tarpeen uuden markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) n:o 765/2008 ja (EU) n:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, täytäntöönpanemiseksi).

Markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevia merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivi (94/11/EY), jäljempänä *jalkinemarkintä-direktiivi*, sekä tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä sekä neuvoston direktiivin 73/44/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 96/73/EY ja 2008/121/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) n:o 1007/2011, jäljempänä *tekstiilimerkintäasetus*.

Jalkinemarkintädirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön asetuksella kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevista merkinnöistä (1147/1995). Jalkinemarkintädirektiivin täytäntöönpanosäännös esitetään siirrettäväksi lakiin. Asetus kumottaisiin.

Tekstiilituotteiden markkinavalvontaa suorittavasta viranomaisesta on säädetty valtioneuvoston asetuksessa tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavia tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteita ja merkintöjä koskevasta markkinavalvonnasta (298/2012), joka kumottaisiin.

Jalkinemarkintädirektiivin ja tekstiilimerkintäasetuksen tarkoittamana markkinavalvontaviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 16.7.2021 alkaen ((laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta 993/2020).

Markkinavalvonta-asetus on soveltamisalaltaan laaja ja horisontaalinen eri tuoteryhmien markkinavalvontaa koskeva säädös. Asetuksessa säädetään muun muassa yleisistä yhdenmukaisista puitteista markkinavalvonnalle ja ulkorajavalvonnalle jäsenvaltiossa sekä vähimmäisvaatimuksista markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksille. Lisäksi markkinavalvonta-asetus edellyttää, että jäsenvaltiot säätävät asetuksen soveltamisalaan kuuluvien säädösten osalta niiden rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista.

Markkinavalvonta-asetuksen soveltamisen tueksi ja kansallisen markkinavalvontasäätelyn yhdenmukaistamiseksi tarvitaan täydentävää kansallista sääntelyä. Tämä tapahtuu sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain säännösten, jäljempänä *markkinavalvontalaki*, täydentämisellä että tuotesektorikohtaisella sääntelyllä. Horisontaalisen markkinavalvontalain soveltamisalaa laajennetaan koskemaan uusia lakeja ja tuotesektoreita. Markkinavalvonta-asetuksen sisältämiin tuoteryhmiin kuuluvat jalkineissa käytettävät materiaalit sekä tekstiilikuidut ja niitä vastaavat tekstiilituotteiden kuitukoostumukset, joista tässä esityksessä säädetään.

Markkinavalvonta-asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä. Asetuksen soveltaminen alkaa pääosin 16.7.2021, mutta joiltain osin soveltaminen on alkanut jo 1.1.2021. Seuraamussäännökset on ilmoitettava komissiolle viimeistään 16.10.2021.

Nyt ehdotetulla sääntelyllä pannaan täytäntöön markkinavalvonta-asetus tarpeellisin osin ja siltä osin kuin se koskee asetuksen soveltamisalan piiriin kuuluvia jalkinemerkitädirektiiviä ja tekstiilimerkintäasetusta. Sääntelyllä pannaan täytäntöön myös jalkinemerkitädirektiivi sekä kumotaan sitä koskeva täytäntöönpanoasetus.

Sääntely on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 19.12.2017 ehdotukset vastavuoroisen tunnustamisen asetukseksi (KOM (2017) 796 lopullinen) ja markkinavalvonta-asetukseksi (KOM (2017) 795 lopullinen). Nämä asetusehdotukset olivat osa niin kutsuttua tavarapakettia. Paketti sisälsi myös komission tiedonannon Tavaramarkkinoiden säädöspaketti: lujitetaan luottamusta sisämarkkinoihin (KOM (2017) 787 lopullinen) sekä kaksi komission kertomusta. Aloitteet olivat osa komission sisämarkkinastrategian (KOM (2015) 550 lopullinen) toimeenpanoa.

Ehdotukseen markkinavalvonta-asetukseksi liittyi komission vaikutusten arviointi (SWD (2017) 466 final) sekä tiivistelmä vaikutusten arvioinnista (SWD (2017) 467 final). Ehdotuksella arvioitiin olevan useita positiivisia vaikutuksia. Ehdotuksella arvioitiin kehitettävän ja tehostettavan EU:n markkinavalvontasääntelyä edistämällä näin tuotteiden vaatimustenmukaisuutta sisämarkkinoilla, sisämarkkinoiden häiriötöntä toimintaa ja luottamusta sisämarkkinoiden toimivuuteen.

Komission markkinavalvonta-asetusta koskevan ehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä aloitettiin tammikuussa 2018. Asetusehdotusta käsiteltiin neuvoston teknisen harmonisaation työryhmässä. Euroopan unionin neuvosto ja parlamentti hyväksyivät markkinavalvonta-asetuksen kesäkuussa 2019.

Komission ehdotuksia koskeva U-kirjelmäluonnos valmisteltiin työ- ja elinkeinoministeriössä ja sitä käsiteltiin EU-asioiden komitean alaisen EU8-jaoston (sisämarkkinajaosto) kokouksessa 14.2.2018. Ennen kokousta kirjelmäluonnos oli kommentoitavana useilla tuotesääntelyn ja markkinavalvonnan kannalta keskeisillä sidosryhmillä. Markkinavalvonta-asetusehdotuksesta annettiin eduskunnalle valtioneuvoston kirjelmä (U 12/2018 vp) maaliskuussa 2018. Talousvaliokunnan lausunto (TaVL 12/2018 vp) suurelle valiokunnalle valmistui 3.4.2018. Talousvaliokunnan lausunnon mukainen eduskunnan kanta hyväksyttiin suuressa valiokunnassa 6.4.2018.

Suomi pääosin kannatti asetusehdotusta ja piti sen tavoitteita hyvin perusteltuina. Suomi piti kannatettavana asetusehdotuksen pyrkimyksiä edistää eri tavoin sitä, että markkinoille saatavat tuotteet ovat vaatimustenmukaisia. Suomi piti hyvänä asetusehdotuksen lähestymistapaa, jonka arvioitiin mahdollistavan sen, että kansallisten valvontaviranomaisten olisi mahdollista toimia resurssiensa puitteissa tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla. Suomi piti tärkeänä sitä, etteivät asetuksessa tarkoitettujen menettelyjen tosiasiallisesti muodosta tarpeetonta hallinnollista tai muuta taakkaa viranomaisille, valvonnan kohteille tai muille toiminnanharjoittajille. Asetusehdotukseen sisältyvien toimivaltuuksien osalta Suomi piti tärkeänä, että toimivaltuuksien käyttö ei olisi ongelmallista perustuslain säännösten kanssa esimerkiksi kotirauhan piiriin ulottettavien tarkastusten osalta. Myös toimivaltuuksien oikeasuhtaisuus, tarkoituksenmukaisuus ja käytännön toteutettavuus nähtiin tärkeinä varmistajia.

Hallituksen esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Valmistelussa on tehty yhteistyötä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtio-neuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella TEM104:00/2020.

Esitys on ollut lausuntokierroksella...

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Markkinavalvonta-asetus

Markkinavalvonta-asetus on horisontaalinen eri tuoteryhmien markkinavalvontaa koskeva säädös. Asetuksessa säädetään myös ulkorajavalvonnasta sekä asetetaan joitain velvoitteita talouden toimijoille. Markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluu 70 eri EU:n tuotesäädöstä. Asetus korvaa sen soveltamisen alkaessa tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, markkinavalvontaa ja ulkorajavalvontaa koskevan sääntelyn. Markkinavalvonta-asetuksella kumotaan muun muassa NLF-asetuksen 15–29 artiklat ja vastaavat kohdat soveltamisalaa koskevasta artiklasta.

Markkinavalvonta-asetuksen tavoitteena on parantaa sisämarkkinoiden toimintaa tehostamalla asetuksen soveltamisalaan kuuluvan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön markkinavalvontaa. Tällä pyritään varmistamaan, että unionin markkinoilla asetetaan saataville ainoastaan vaatimustenmukaisia tuotteita ja varmistetaan siten muun muassa terveyden ja turvallisuuden suojelun, kuluttajansuojan ja ympäristönsuojelun korkea taso. Asetuksessa säädetään tämän tavoitteen saavuttamiseksi muun muassa tietyistä talouden toimijoiden velvollisuuksista, markkinavalvontaviranomaisten vähimmäistoimivaltuuksista, rajatylittävästä yhteistyöstä valvontaviranomaisten kesken sekä yhteistyöstä tulliviranomaisten kanssa.

Markkinavalvonta-asetuksessa jätetään kansallista liikkumavaraa jäsenvaltioille sen suhteen, miten seuraamussääntely ja kustannusten periminen vaatimustenvastaisuustilanteissa toteutetaan. Markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksien ollessa vähimmäistoimivaltuuksia, niistä voidaan säätää kansallisesti laajemminkin. Toimivallan käytössä on noudettava kansallista oikeutta ja turvattava erityisesti menettelyllisten oikeuksien sekä perusoikeuksien toteuttaminen. Lisäksi varsinainen markkinavalvontatoiminnan järjestäminen eli viranomaisten nimeäminen ja työn organisointi toteutetaan kunkin jäsenvaltion parhaaksi katsomalla tavalla.

Seuraamuksia koskeva sääntely markkinavalvonta-asetuksessa edellyttää jäsenmaita asettamaan tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia seuraamuksia markkinavalvonta-asetuksen velvoitteiden sekä asetuksen liitteessä II luetellun sektorisääntelyn velvoitteiden rikkomisesta. Jäsenmaille asetettu velvoite edellyttää seuraamuksia koskevan sääntelyn sisällyttämistä kansalliseen lainsäädäntöön markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvien sektorien osalta kyseisen artiklan rikkomisesta sekä niiden liitteessä II lueteltujen sektorisäädösten velvoitteiden osalta, joista ei vielä ole säädetty seuraamuksia.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklaa ei sovelleta jalkinemerkitädirektiivin ja tekstiilimerkitäasetuksen tarkoitamiin tuotteisiin.

3 Nykytila ja sen arviointi

Nykytila

Jalkinemarkintädirektiivi

Jalkineiden materiaaleissa käytettävistä merkinnöistä säädetään 23.3.1994 annetulla jalkine-merkintädirektiivillä. Direktiivin tarkoituksena on edistää sisämarkkinoiden kehitystä ja toimivuutta. Ilmoittamalla tarkasti jalkineissa käytettyjen pääasiallisten materiaalien laatu voidaan vähentää petoksen vaaraa jalkinealalla, mikä on sekä kuluttajien että teollisuuden edun mukaista. Direktiivissä on vahvistettu välttämättömät vaatimukset niiden tuotteiden vapaan liikkuvuuden osalta, joihin direktiiviä sovelletaan.

Direktiiviä sovelletaan kuluttajille myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettyjen materiaalien merkintöihin. Direktiivin artikla 2 ja liite I määrittelevät jalkineen osat, joista merkinnät on annettava. Merkinnät voidaan antaa joko kuvan tai tekstin avulla. Materiaaleista käytettävät merkinnät määritellään liitteessä I. Artiklassa 4 tarkennetaan vaatimuksia merkintöjen ilmoittamisesta jalkineissa. Direktiivin sääntely on täysharmonisoivaa. Direktiivin liitteessä II luetellaan esimerkkejä direktiivissä tarkoitetuista tuotteista.

Direktiivissä säännellään markkinavalvonnasta ainoastaan, että jäsenvaltio toteuttaa lainsäädännössään asianmukaiset toimet sitä varten, ettei markkinoille saatetaan merkintöjä koskevia vaatimuksia vastaamattomia jalkineita. Tätä tarkemmilta osin kyse on kansallisesta sääntelystä. Jalkineiden materiaalien merkintöjen voimassa oleva kansallinen sääntely perustuu asetukseen kuluttajille myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevista merkinnöistä, jolla direktiivi on pantu kansallisesti täytäntöön. Asetuksessa ei säännellä markkinavalvonnasta, vaan asetus on annettu kuluttajasuojalain (38/1978) 2 luvun 15 pykälän 1 kohdan nojalla. Kuluttajansuojalain 2 luvun 20 pykälän mukaan markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa kuluttajansuojan kannalta valvoo kuluttaja-asiamies, joka on toimivaltainen myös jalkineissa käytettävien merkintöjen osalta. Asetus kumotaan uuden lainsäädännön voimaantulon yhteydessä.

Jalkinemarkintädirektiivi kuuluu markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan. Markkinavalvonta-asetus edellyttää, että jalkinemarkintädirektiivin säännösten rikkomisen seuraamuksista säädetään kansallisesti. Jalkinemarkintädirektiivin tarkoittamana markkinavalvontaviranomaisena toimii 16.7.2021 alkaen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes.

Tekstiilimerkintäasetus

Tekstiilituotteiden merkintöjen vaatimusten mukaisuuden sääntely on harmonisoitu EU-tasolla 27.9.2011 voimaan tulleella tekstiilimerkintäasetuksella. Asetuksessa säädetään muun muassa tekstiilikuitujen nimityksistä, tekstiilikuituja vastaavien selosteiden ja merkintöjen käytöstä sekä markkinavalvonnan osalta tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen määrittämisestä kvantitatiivisen analyysin avulla. Asetuksen sääntely on yksityiskohtaista ja teknistä.

Asetuksen tarkoituksena on parantaa sisämarkkinoiden toimintaa ja antaa kuluttajille oikeaa tietoa. Asetuksessa todetaan väärennöksien olevan yleisiä Euroopan tekstiilialalla ja viitataan sellaisten harhaanjohtavien käytäntöjen haitallisuuteen, jotka saavat kuluttajat tekemään ratkaisuja, joita he eivät muuten tekisi. Vaatimustenmukaisuuden sääntelyn ja tehokkaan markkinavalvonnan voidaan katsoa hyödyttävän myös niitä toiminnanharjoittajia, jotka toimivat EU-vaatimusten mukaisesti.

Tekstiilimerkintäasetusta sovelletaan tekstiilituotteisiin ja määrättyihin niihin rinnastettaviin tuotteisiin, kun ne asetetaan saataville unionin markkinoilla. Tekstiilituotteita saa asettaa saataville markkinoille vain, jos niihin on liitetty seloste tai merkintä tai niiden mukana olevat kauppa-asiakirjat asetuksen mukaisesti. Vaatimukset täyttävät selosteet ja merkinnät ovat pakollisia ja markkinoille asettamisen edellytys.

Asetuksen liitteessä I on tyhjentävä luettelo selosteissa ja merkinnöissä käytettävistä tekstiilikuitujen nimityksistä. Mikäli elinkeinonharjoittaja haluaa käyttää muuta kuitua, on uuden kuidun lisäämisestä luetteloon tehtävä hakemus komissiolle. Liite II sisältää säännökset hakemukseen sisällytettävästä teknisestä tiedostosta.

Puhtaita vain yhtä kuitulajia olevien tekstiilituotteiden ja uudesta villasta valmistettuja tuotteiden nimityksistä säädetään erikseen. Eläinperäisiä osia sisältävissä tuotteissa on oltava tätä koskeva merkintä. Liitteessä III luetellaan uusi villa –nimityksen eri kieliasut.

Monikuituisten tekstiilituotteiden selosteiden ja merkintöjen vaatimusten mukaan tekstiilituotteeseen on liitettävä seloste tai merkintä, jossa ilmoitetaan kaikkien kuitujen nimitys ja painoprosentti osuudet alenevassa järjestyksessä. Selosteen ja merkinnän ominaisuuksista ja kiinnittämisestä tuotteeseen on omat säädöksensä. Liitteissä IV-VII on lueteltu erityissäännökset ja poikkeukset täysimääräisistä velvoitteista. Liite VIII sisältää yksityiskohtaiset ohjeet kahden ja kolmen tekstiilikuidun sekoitteisiin sovellettavista kvantitatiivisista analyysimenetelmistä.

Asetuksen 3 luvun mukaisesti markkinavalvontaviranomaiset suorittavat tarkastuksia tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen ja niitä vastaavien selosteiden ja merkintöjen varmistamiseksi. Asetuksella on standardoitu näytteenotto- ja analyysimenetelmät, mutta markkinavalvonnasta säädetään kansallisella lainsäädännöllä.

Tekstiilimerkintäasetus kuuluu markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan. Markkinavalvonta-asetus edellyttää, että tekstiilimerkintäasetuksen säännösten rikkomisen seuraamuksista säädetään kansallisesti. Tekstiilimerkintäasetuksessa tarkoitettuna markkinavalvontaviranomaisena toimii 16.7.2021 alkaen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Markkinavalvonta-asetus ja markkinavalvontalaki

Markkinavalvonta-asetuksen eräät säännökset on tarpeen pannaan kansallisesti täytäntöön markkinavalvontalain muutoksella, joka annetaan eduskunnalle viimeistään syysistuntokaudella 2021. Jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjä koskeva sääntely ei nykytilan mukaan ole markkinavalvontalain soveltamisalassa. Ehdotettu laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta sisällytettäisiin markkinavalvontalain soveltamisalaan, mikä tapahtuisi muuttamalla markkinavalvontalakia tämän ehdotuksen yhteydessä.

Valvonta

Vuoden 2021 alusta voimaan tulleella markkinavalvontalain muutoksella jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen markkinavalvonta siirrettiin Kilpailu- ja kuluttajavirastolta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle 16.7.2021 alkaen. Muutos katsottiin tarkoituksenmukaiseksi ja lainsäädännön täytäntöönpanon vahvistamiseksi välttämättömäksi.

Nykytilan arviointi

Tällä hetkellä valvontaviranomaisena toimivan kuluttaja-asiamiehen toimintaa säädelään Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetussa laissa (661/2012). Kuluttaja-asiamiehen on erityisesti toimittava aloilla, joilla on kuluttajien kannalta huomattavaa merkitystä tai joilla voidaan olettaa yleisimmin esiintyvän ongelmia kuluttajan asemassa. Kuluttaja-asiamiehellä on tehtävässään tarkastusoikeus elinkeinonharjoittajan toimitiloihin, neuvotteluvollisuus lainvastaisesti toimineen elinkeinonharjoittajan kanssa ja tarvittaessa velvollisuus käyttää pakkokeinoja tai viedä asia tuomioistuimen käsiteltäväksi sekä eräiden muiden lakien nojalla oikeus kieltää lainvastainen menettely. Lisäksi kuluttaja-asiamies voi hakea seuraamusmaksun määräämistä markkinaoikeudelta tiettyjen yksilöityjen kuluttajansuojasäännösten rikkomisesta. Laissa ei säännellä siitä, millä keinoin kuluttaja-asiamies toteuttaa markkinavalvontatehtäväänsä.

Jalkinemerkitädirektiiviin ja tekstiilimerkintäasetukseen liittyvä markkinavalvonta on suurimmalta osin teknistä ja edellyttää mahdollisuuksia muun muassa laboratoriokokeisiin. Kuluttaja-asiamies ei tyypillisesti käytä tällaisia menetelmiä valvonnassa eikä tämän tyyppinen yksityiskohtainen, tekninen valvonta ole katsottu olevan tarkoituksenmukaista kuluttaja-asiamiehen resurssien käyttöä. Kuluttaja-asiamies on priorisoinut valvontaa ongelmiin, jotka ovat kuluttajien näkökulmasta yhteiskunnallisesti laaja-alaisempia ja täyttävät paremmin kuluttaja-asiamiehen valvonnan lakisääteisen tarkoituksen. Edellä mainittu tilanne valvonnassa ja tehtävien priorisointi on johtanut siihen, että kyseessä olevien toimialojen markkinavalvonta ei tosiasiallisesti ole toteutunut eikä kuluttaja-asiamies ole esittänyt aktiivisia toimia markkinavalvontatehtävän toteuttamiseen.

Kyseisten alojen markkinavalvonta siirtyi 16.7.2021 alkaen Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on kokemusta markkinavalvonnan tehtävistä laajalti eri tuotesektoreilta sekä toimivat menettelyt markkinavalvonnan tekniseen toteuttamiseen. Tuotteiden testaamisessa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi käyttää ulkopuolisina asiantuntijoina testauslaitoksia ja –laboratorioita.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mahdollisuus laajentaa ja tehostaa jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöihin kohdistuvaa vaatimustenmukaisuuden valvontaa paranee huomattavasti markkinavalvonta-asetuksen ja sen edellyttämän kansallisen lainsäädännön tullessa voimaan.

Uusi lainsäädäntö selkeyttää ja vahvistaa markkinavalvontaa koskevia säännöksiä. Markkinavalvonta-asetus sisältää muun muassa säännökset valvovan viranomaisen valvontavaltuuksista ja –toimenpiteistä sekä rajat ylittävästä keskinäisesti avunannosta. Horisontaaliseen markkinavalvontalakiin tehdään markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon edellyttämät muutokset, jotka koskevat muun muassa markkinavalvontaviranomaisen verkkorajapintaan ja verkkotunnuksen liittyviä valtuuksia sekä oikeutta saada tietoja taloudentoimijalta, oikeutta tehdä tarkastuksia ja ottaa tuotteita tutkittavaksi sekä oikeutta hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen sekä taloudentoimijan velvollisuuksia.

Epäkohtana nykytilanteessa voidaan pitää, että viranomaisella ei ole käytettävissään sanktioita elinkeinonharjoittajaa kohtaan, joka on rikkonut säädettyä vaatimustenmukaisuutta. Ehdotus mahdollisuudesta seuraamusmaksun määräämiseen rikkomuksesta vahvistaa valvonnan keinovalikoimaa ja ehkäisee ennalta rikkomuksia. Elinkeinoharjoittajien etu on saada lainsäädännön vastaisesti toimivat toimijat kuriin. Uusi nopea hallinnollinen sanktio, seuraamusmaksu edesauttaisi tämän tavoitteen saavuttamista.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Yleistä

Esityksen tarkoituksena on säännösten päivittäminen vastaamaan Euroopan Unionin lainsäädännön vaatimuksia. Tavoitteena on toimeenpanna uusi markkinavalvonta-asetus jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjä koskevilta osilta säätämällä uusi laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Markkinavalvonta-asetuksen toimeenpano muilta tarpeellisilta osilta tapahtuu markkinavalvontalain sekä muiden sektorilakien muutoksella (HE /2021). Vaikka markkinavalvonta-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta, on markkinavalvonta-asetusta täydentäviä säännöksiä tarpeen ottaa kansalliseen lainsäädäntöön.

Jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen vaatimustenmukaisuutta koskevaa kyseisen alan sektorilainsäädäntöä ei ole ollut. Säädettyä esitetyllä lailla jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta saataisiin myös nämä alat markkinavalvontalain yleisen soveltamisalan piiriin, mikä on vaatimustenmukaisuuden valvonnan yhdenmukaisuuden kannalta tärkeää.

Jalkinemarkintädirektiivi on pantu täytäntöön asetuksella kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevista merkinnöistä, joka on vuodelta 1995. Täytäntöönpano on tehty viittausmenetelmällä. Asetus kumottaisiin. Jalkinemarkintädirektiivin täytäntöönpanosta ja seuraamuksista säädettäisiin esitetyssä uudessa laissa. Täytäntöönpano toteutettaisiin uudelleenkirjoittamisen ja viittausmenetelmän yhdistelmällä. Ennen vuoden 2000 perustuslain voimaantuloa annettuja asetuksia, valtioneuvoston päätöksiä ja ministeriöiden päätöksiä ei suositusten mukaan enää muuteta, vaan muutosten tullessa tarpeellisiksi päätökset korvataan kokonaan uudella lainsäädännöllä.

Valtioneuvoston asetuksessa tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavia tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteita ja merkintöjä koskevasta markkinavalvonnasta säädetään, että markkinavalvontaviranomaisena toimii kuluttaja-asiamies. Tekstiilimerkintäasetuksen säännösten rikkomisesta johtuvasta seuraamusmaksusta säädettäisiin esitetyssä uudessa laissa. Valtioneuvoston asetus kumottaisiin.

Kummankin säädöksen osalta seuraamussäännösten säädettäisiin laintasolla, koska perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla.

Esitetyn lain yleiset säännökset (luku 1)

Esityksen 1 luvussa ehdotetaan säädettäväksi lain soveltamisalasta, suhteesta muuhun lainsäädäntöön, määritelmistä sekä jalkineiden merkintöjä koskevasta kielivaatimuksesta.

Lain soveltamisalaan kuuluisivat jalkinemarkintädirektiivi ja tekstiilimerkintäasetus. Muuta sovellettavaa lainsäädäntöä olisivat markkinavalvonta-asetus ja markkinavalvontalaki.

Esityksessä ehdotetaan, että jalkine, valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja ja jakelija määriteltäisiin. Lisäksi säädettäisiin jalkineiden ainesosien merkintöjä koskevasta kielivaatimuksesta. Merkintöjen olisi oltava sekä suomen että ruotsin kielellä.

Esitetyssä laissa säädetty merkintävelvollisuus sekä nimityksiä, selosteita ja merkintöjä koskevat vaatimukset (luku 2)

Esityksen mukaan tahoja, jotka olisivat velvollisia huolehtimaan jalkineiden pääasiallisia ainesosia koskevista merkinnöistä, olisivat valmistaja tai valtuutettu edustaja, maahantuojat ja jakelijat.

Edelleen ehdotetaan säädettäväksi, mitä jalkineiden pääasiallisten ainesosien merkinnöistä olisi käytävä ilmi. Jalkineiden rakenne olisi ilmoitettava joko kuvan tai tekstin avulla sekä nimettävät käytetyt erityismateriaalit. Merkintöjen kiinnittämistavoista ja ulkonäöstä säädettäisiin yksityiskohtaisesti. Jalkineiden osien määritelmien sekä vastaavien materiaalien ja symbolien määritelmien osalta viitattaisiin jalkinemerkitädirektiivin I liitteeseen.

Tekstiilituotteiden selosteita ja merkintöjä koskevasta merkintävelvollisuudesta sekä tekstiilikuitujen nimityksiä koskevasta merkintävelvollisuudesta ja vaatimuksista esitykseen ehdotetaan otettavaksi informatiivinen säännös, jonka mukaan niistä säädetään tekstiilimerkintäasetuksessa.

Esitetyn lain mukainen seuraamusmaksu (luku 3)

Markkina- ja valvonta-asetuksessa edellytetään, että markkina- ja valvontaviranomaisella on valtuudet määrätä seuraamuksia jalkinemerkitädirektiivin ja tekstiilimerkintäasetuksen säännösten rikkomisesta. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia.

Seuraamusmaksu on hallintoviranomaisen päätöksellä määrättävä, rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus. Rangaistusluonteisella hallinnollisella seuraamusmaksulla pyritään toisaalta ennaltaehkäisemään jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjä koskevan lainsäädännön vastaista toimintaa ja toisaalta nopeasti ja tehokkaasti estämään sen jatkaminen.

Uhkasakkomenettelyä, johon kuuluvat uhkasakon asettaminen ja velvoitteen jäätyä noudattamatta uhkasakon tuomitseminen maksettavaksi, ei ole tarkoitettu rangaistuksenluonteiseksi seuraamukseksi, vaan menettelyn tavoitteena on varmistaa päävelvoitteen noudattaminen (KHO:2016:96). Uhkasakkomenettelyn ei ole katsottu olevan riittävän tehokas ja varoittava eikä se riitä täyttämään markkina- ja valvonta-asetuksen vaatimuksia seuraamuksista, minkä vuoksi sääntelyä on tarpeen täydentää ottamalla käyttöön seuraamusmaksu tiettyjen, laissa yksilöityjen säännösten rikkomisesta.

Ehdotuksen mukaan valvontaviranomainen voisi määrätä seuraamusmaksun elinkeinonharjoittajalle, joka ei noudata esitettävässä laissa mainittuja jalkinemerkitädirektiiviä koskevia vaatimuksia tai tekstiilimerkintäasetuksessa mainittuja tekstiilikuitujen nimityksiä, tekstiilituotteiden selosteita tai merkintöjä koskevia vaatimuksia. Seuraamusmaksun määrittämisessä ei nimenomaisesti edellytettäisi tekijän tuottamusta tai tahallisuutta.

Seuraamusmaksun suuruus perustuisi kokonaisarviointiin, ja sitä määrättäessä otettaisiin huomioon rikkomuksen laatu, laajuus, vakavuus ja kestoaika sekä elinkeinonharjoittajan toimet vahingon lieventämiseksi sekä mahdolliset aiemmat samoihin säännöksiin liittyvät rikkomukset. Sanktiojärjestelmältä vaadittava yleis- ja erityisestävyys huomioon ottaen asianmukaisena seuraamusmaksun enimmäismäärä olisi 5 000 euroa.

Ehdotuksen mukaan seuraamusmaksun määräisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, ja sen määrättäisiin maksettavaksi valtiolle. Ehdotus sisältäisi myös säännökset seuraamusmaksun määräämättä jättämisestä ja sen vanhentumisesta, seuraamusmaksun määräämisen suhteesta rikosoikeudelliseen käsittelyyn sekä muutoksenhausta viranomaisen päätökseen. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtisi Oikeusrekisterikeskus sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti.

Ehdotuksessa esitetään kumottaviksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 §:n 4 mom. ja 4 d §, asetus kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevista merkinnöistä ja valtioneuvoston asetus tekstiilikuitujen nimityksiä ja niitä vastaavia tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteita ja merkintöjä koskevasta markkinavalvonnasta

Markkinavalvontalaki esitetä muutettavaksi siten, että lain soveltamisalaan lisättäisiin tässä esityksessä ehdotettu laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin tekninen muutos seuraamusmaksun toimeenpanosta.

Esitetyt lait tulisivat voimaan 1.1.2022.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Vaikutukset valtiontalouteen ja viranomaisten toimintaan

Jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen markkinavalvontaa koskevista muutoksista, joilla on arvioitu olevan budjettivaikutuksia, on säädetty erikseen (Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta 993/2020). Markkinavalvontalakiin lisättiin uusi 4 d §, jonka mukaan jalkinemarkintädirektiivin ja tekstiilimerkintäasetuksen mukaisissa asioissa valvontaviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Valvontatehtävät siirtyvät Kilpailu- ja kuluttajavirastolta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle 16.7.2021 alkaen. Vuoden 2021 valtion talousavioon Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenoihin on otettu määrärahaa tuotteiden ostamiseen ja testaamiseen 10 000 euroa ja vuodesta 2022 alkaen 20 000 euroa.

Lakiehdotuksen numero 2 mukaan laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta sisällytettäisiin markkinavalvontalain soveltamisalaan. Lisäksi ehdotetun lain 2 §:n 2 momentin mukaan jalkine- ja tekstiilimerkintöjen markkinavalvonnassa sovellettaisiin markkinavalvontalakia.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltuudet määräytyvät suoraan markkinavalvonta-asetuksen mukaan sekä markkinavalvontalain mukaan markkinavalvontalakiin ehdotettujen muutosten ja nyt ehdotetun lain astuttua voimaan. Toimivaltuudet olisivat samankaltaiset kuin kuluttaja-asiamiehen toimivaltuudet kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) nojalla. Molemmissa säädetään tarkastus- ja tiedonsaantioikeuksista valvontatehtävien toteuttamiseksi, minkä lisäksi markkinavalvontalakiin on ehdotettu lisättäväksi kaksi uutta valehenkilöllisyyden käyttöön sekä verkkorajapintaan liittyvää toimivaltuutta.

Kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa on myös säädetty kuluttaja-asiamiehen toimivaltuudesta määrätä seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain (38/1978) säännösten rikkomisesta. Seuraamusmaksu olisi siten sinänsä voinut tulla määrättäväksi esimerkiksi totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien tekstiili- tai jalkinemarkintöjen esittämisen vuoksi, mutta tämän voidaan kuitenkin arvioida jääneen käytännössä soveltamatta, sillä kuluttaja-asiamies on priorisoinut valvontaa ongelmiin, jotka täyttävät kuluttaja-asiamiehen valvonnan lakisäateisen tarkoituksen paremmin. Näin ollen jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen markkinavalvontaa ei tosiasiallisesti ole toteutunut. Ehdotetun lain arvioidaan tehostavan merkintöjen markkinavalvontaa sekä siten myös parantavan niitä koskevien vaatimusten noudattamista.

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle säädettäisiin myös oikeus määrätä seuraamusmaksu erilaisen merkintävaatimusten noudattamatta jättämisestä. Säännös seuraamusmaksusta olisi uusi.

Toimivaltaisella viranomaisella on vastuu seuraamusmaksuun mahdollisesti johtavan rikkomuksen riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä sekä sen toteennäyttämisestä. Seuraamusmaksun määräämisen edellytysten täyttymiseen liittyvää selvitystyötä ja seuraamusmaksun määräämiseen liittyvää työtä ei kuitenkaan arvioida aiheutuvan huomattavasti eikä uusia henkilöresursseja arvioida tarvittavan.

4.2.2 Vaikutukset kuluttajiin ja elinkeinonharjoittajiin

Ehdotettava lainsäädäntö parantaisi kuluttajien asemaa, koska markkinavalvontaviranomaisen valvontamahdollisuuksia ja mahdollisuuksia puuttua vaatimustenmukaisuuksien rikkomiseen parannettaisiin. Markkinavalvontakeinojen täsmentäminen markkinavalvonta-asetuksen ja markkinavalvontalain mukaisiksi keinoiksi edistäisivät vaatimustenmukaisuuden noudattamista ja valvontaa. Kuluttajien oikeus saada oikeaa tietoa turvattaisiin paremmin. Tämä kaikki edistäisi kuluttajien luottamusta markkinoihin.

Elinkeinonharjoittajille ei kohdistuisi ehdotettujen muutosten myötä uusia vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen liittyviä velvollisuuksia, koska jalkinemarkintädirektiivin ja tekstiilimerkintäasetuksen edellyttämät merkintöjä koskevat edellytykset ovat olleet jo voimassa. Elinkeinonharjoittajille voidaan katsoa aiheutuvan kuitenkin joitain ajallisia sopeutumiskustannuksia ehdotettuun uuteen lakiin perehtymisen johdosta.

Toisaalta jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjä koskevan sääntelyn sisällyttämisen kansalliseen lakiin kumottavien täytäntöönpanoasetusten sijasta voidaan arvioida lisäävän sääntelyn selkeyttä ja ennakoitavuutta sekä siten myös oikeusvarmuutta. Koska seuraamusmaksuja ei ole käytännössä määrätty jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen rikkomisesta kuluttajansuojalain nojalla ja koska markkinavalvonta-asetus edellyttää seuraamuksista säätämistä niiden osalta erikseen, voidaan arvioida, että ehdotettuun lakiin esitettävä seuraamussääntely on elinkeinonharjoittajien näkökulmasta vaikutuksiltaan merkittävin.

Markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla edellyttää, että jäsenvaltiot asettavat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia seuraamuksia markkinavalvonta-asetuksen velvoitteiden sekä asetuksen liitteessä II lueteltujen säädösten velvoitteiden rikkomisesta. Sekä jalkinemarkintädirektiivi että tekstiilimerkintäasetus kuuluvat liitteen II soveltamisalaan. Seuraamuksista on säädettävä kansallisesti 41 artiklan toimeenpanemiseksi.

Markkinavalvonta-asetus jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa tarkoituksenmukaisen seuraamuksen valinnassa, mutta yksin hallinnollisia seuraamuksia ei ole katsottu riittäväksi. Näin olleen velvoitteiden rikkomisesta olisi voitava määrätä myös joko hallinnollinen sanktio tai rikosoikeudellinen rangaistus. Esityksessä ehdotetaan säädettävän hallinnollisesta seuraamusmaksusta, joka voitaisiin määrätä ehdotetun lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettulle valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle tai jakelijalle, joka rikkoo laissa säädettyjä jalkineiden tai tekstiilituotteiden merkintöjä koskevia vaatimuksia.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksellä on tarkoitus antaa täydentävää sääntelyä suoraan sovellettavan EU-asetuksen (markkinavalvonta-asetus) soveltamisen tueksi, mikä osaltaan rajaa käytettävissä olevien toteuttamisvaihtoehtojen joukkoa. Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi ja soveltamisen tueksi on annettu aiemmin 16.7.2021 voimaan tullut lainsäädäntö, joka sisältää markkinavalvon-

talain muutoksia. Markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluu 70 eri EU:n tuotesäädöstä, muun muassa jalkinemerkitädirektiivi ja tekstiilimerkintäasetus. Markkinavalvonta-asetuksessa jätetään kansallista liikkumavaraa jäsenvaltioille muun muassa sen suhteen, miten seuraamussääntely toteutetaan. Sektorilaeissa säädetään rikosoikeudellisista seuraamuksista ja taloudellisista seuraamuksista.

Erilaisia malleja markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi on ollut esillä aiemmin voimaan tulleen lainsäädännön valmistelun yhteydessä, erityisesti sääntelyn rakenteen osalta. Markkinavalvonta-asetuksen tueksi tarvittava täydentävä sääntely on mahdollista sisällyttää sektorikohtaiseen tuotelakiin tai täytäntöönpano voidaan toteuttaa aiemman esityksen tapaan ja tässäkin esityksessä kuvatulla tavalla eli sisällyttämällä tuotekohtainen sektorilaki markkinavalvontalain soveltamisalaan ja tekemällä tarpeelliset muutokset markkinavalvontalain säännöksiin.

Säännösten keskittäminen mahdollisimman laajasti horisontaaliseen markkinavalvontalakiin olisi kannatettavaa erityisesti sääntelyn yhdenmukaisuuden kannalta. Yhdenmukainen sääntely eri sektoreilla olisi erityisesti sääntelyn selkeyden vuoksi hyödyllistä markkinavalvontaviranomaisten ja talouden toimijoiden kannalta. Eri sektorien erityispiirteet olisi mahdollista huomioida ottamalla erityispiirteistä johtuvaa sääntelyä sektorilakiin, sillä markkinavalvontalaki on yleislainsäädäntöä suhteessa sektorisääntelyyn ja soveltuu vain, mikäli sektorilaeissa ei ole siitä poikkeavaa sääntelyä.

Markkinavalvonta-asetuksen säännösten täytäntöönpaneminen erikseen kullakin sektorilla johtaisi todennäköisesti siihen, että esimerkiksi EU-asetuksessa olevia toimivaltuuksia koskeva kansallinen sääntely vaihtelisi toteutustavaltaan hieman kullakin sektorilla. Toisaalta eri tuotesektorien erityispiirteet, jotka saattavat edellyttää joillain sektoreilla muista sektoreista poikkeavaa sääntelyä, saattaisi olla helpompi huomioida, mikäli markkinavalvontaa koskeva täydentävä sääntely sisällytettäisiin sektorilakeihin.

Aiemman lainsäädännön valmistelun aikana on myös selvitetty, että tässä vaiheessa ei ole myöskään kansallisesta seuraamusjärjestelmästä (rikosoikeudellinen/hallinnollinen) tulevaa painetta yhdenmukaistaa ja yhtenäistää sääntelyä hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönottamiseksi EU:n markkinavalvonta-asetuksen tuotesektoreilla vaan seuraamusmaksun käyttöönottoa voidaan harkita sektorikohtaisesti. Seuraamuksia koskevan sääntelyn osalta kullakin sektorilla on harkittava erikseen sääntelyn oikeasuhtaisuutta.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Ruotsi

Ruotsissa tällä hetkellä voimassa olevassa lainsäädännössä tekstiilimerkintäasetusta on täydennetty lailla (2014:534) EU:n tekstiilimerkintäasetuksen täydentävistä säännöksistä sekä tekstiilituotteiden markkinavalvonnasta annetulla asetuksella (2014:535). Jalkinemerkitädirektiivi on pantu täytäntöön lailla (1995:669) ja asetuksella (1995:670) jalkineiden merkitsemisestä. Laissa ja asetuksessa säädetään yleispiirteisesti jalkinemerkitädirektiivin soveltamisalasta, määritelmistä ja merkitsemisvelvollisuuksista. Markkinavalvontaviranomaisena toimii kummankin säännöksen osalta Kuluttajavirasto.

Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano Ruotsissa viivästyy jonkin verran heinäkuun 2021 määräajasta, minkä vuoksi tarkkoja tietoja lainsäädännön sisällöstä ei ole saatavissa. Ruotsi ei tämän hetken tietojen mukaan säädä horisontaalista markkinavalvonta-asetusta täydentävää yleislakia, kuten Suomessa on tarkoitus tehdä. Sen sijaan Ruotsin tavoitteena on varmistaa, että

markkinavalvontaviranomaisten nykyisiä valtuuksia täydennetään sektorilaeissa annettavilla säännöksillä. Seuraamuksista säännellään nykyisin sektorilainsäädännössä. Näiden säännösten on katsottu olevan riittäviä riittäviä.

Tanska

Tanskassa tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädännön mukaan jalkinemerkitöjä sääntelee Asetus vähittäismyynnissä myytävien jalkineiden pääosissa käytettyjen materiaalien merkinnästä (nr 759 af 15/09/1995). Jalkinemerkitädirektiivi on täytäntöönpanomääräyksen liitteenä. EU:n tekstiilimerkintäasetusta ei ole pantu erikseen täytäntöön.

Tanskassa on annettu laki tuotteista ja markkinavalvonnasta kesäkuussa 2020 (lov nr. 799 af 09/06/2020). Yleislaki täydentää markkinavalvonta-asetuksen sääntelyä, mutta siinä on myös muuta markkinavalvontaa sekä tuotevaatimuksia koskevaa sääntelyä.

Toukokuussa 2021 julkaistiin luonnos asetukseksi, joka kattaa sekä jalkineiden että tekstiilituotteiden merkinnät ja kuuluu uuden yleislain soveltamisalaan (Bekendtgørelse om mærkning af fodtøj og etikettering og mærkning af tekstilprodukter, BEK nr 1046 af 28/05/2021)). Tässä sektorisäädöksessä pantaisiin täytäntöön jalkinemerkitädirektiivi ja tekstiilimerkintäasetus sekä säädettäisiin muun muassa eri toimijoiden velvollisuuksista ja seuraamuksista säännösten rikkomistapauksissa. Seuraamuksena olisi sakko, minkä lisäksi viitattaisiin rikoslakiin. Lisäksi säädettäisiin valvontaviranomaisesta (sikkerhetsstyrelse).

Tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella Tanskan säädöstekninen ratkaisu muistuttaa Suomessa valmisteltavaa lainsäädäntöä.

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Lakia sovellettaisiin pykälän *1 momentin* mukaan kuluttajille myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettyjen materiaalien merkintöihin sekä tiettyjen tekstiilikuitujen nimityksiin ja niitä vastaavien tekstiilituotteiden seloste- ja merkintävaatimuksiin.

Pykälän *2 momentin* mukaan jalkineiden materiaalien merkintöjä koskevista vaatimuksista on säädetty jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevia merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetussa Euroopan parlamentin ja Euroopan neuvoston direktiivissä (94/11/EY), joka pantaisiin täytäntöön tällä lailla.

Pykälän *3 momentin* mukaan tekstiilikuitujen ja -tuotteiden seloste- ja merkintävaatimuksista säädetään tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä sekä neuvoston direktiivin 73/44/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 96/73/EY ja 2008/121/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1007/2011, joka pantaisiin täytäntöön tällä lailla. Asetuksen säännökset ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta, mutta täytäntöönpanotoimia edellyttävät kuitenkin tiettyjen määritelmien täytäntöönpanoa.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälän *1 momentissa* viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetukseen. Kyseessä olisi informatiivinen viittaus. EU:n markkinavalvonta-asetus on sellaise-
naan velvoittavaa sääntelyä jäsenvaltioissa, ja sisältää viranomaisia koskevia säännöksiä mark-
kinavalvontaan liittyvistä toimista, kuten vakavaa riskiä aiheuttavien tuotteiden poistamisesta
markkinoilta, tullitarkastuksista sekä tiedon vaihdosta ja yhteydenpidosta muiden Euroopan
unionin jäsenmaiden ja Euroopan komission kesken. Jalkineisiin ja tekstiilituotteisiin sovelle-
taan markkinavalvonta-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat muun muassa unionin
markkinavalvontaa, talouden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja unionin markkinoille
tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia.

Pykälän *2 momentissa* viitattaisiin markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin
25-28 artikloihin.

3 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin jalkinemarkintädirektiivin käsitteet sekä jalkineiden
ja tekstiilituotteiden markkinoille saattamisesta vastuussa olevat henkilöt. Pykälän 2-5 kohdan
ja 2 momentin määritelmät talouden toimijoista olisivat tarpeen, jotta lain 3 luvussa säädettyä
seuraamusmaksua koskevia säännöksiä voitaisiin kohdentaa tarpeeksi tarkkarajaisesti.

Pykälän *1 momentin 1 kohdassa* määriteltäisiin jalkine. Jalkineella tarkoitettaisiin tuotteita,
jotka on varustettu pohjilla ja joiden tarkoituksena on suojata tai peittää jalkaa. Jalkineella tar-
koitettaisiin myös jalkinemarkintädirektiivin liitteessä 1 tarkoitettuja erikseen kaupan pidettäviä
osia, joita ovat päällinen, vuori ja sisäpohja sekä ulkopohja. Jalkineeksi ei katsota käytettyjä,
kuluneita jalkineita, suojajalkineita tai jalkineita, joita käsitellään Euroopan parlamentin ja neu-
voston asetuksessa henkilönsuojaimista (EU) 2016/425. Viimeksi mainituilla tarkoitetaan hen-
kilönsuojaimiksi katsottavia jalkineita. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön jalkinemarkintädi-
rektiivin 1 artiklan 1 kohta ja 1 liitteen 1 kohta.

Pykälän 1 momentin *2 kohdan* mukaan valmistajalla tarkoitettaisiin luonnollista henkilöä tai
oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa tässä laissa tarkoitettuja
tuotteita ja pitää niitä kaupan omalla nimellä tai tavaramerkillä. Valmistajan määritelmä vas-
taisi markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan 8 kohtaa sekä tekstiilimerkintäasetuksen 3 artiklan
2 kohtaa.

Pykälän 1 momentin *3 kohdan* mukaan valtuutetulla edustajalla tarkoitettaisiin Euroopan unio-
niin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjal-
linen valtuutus hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät valmistajalle asiaa koskevan unionin
lainsäädännön nojalla tai markkinavalvonta-asetuksen vaatimusten nojalla kuuluvien velvoit-
teiden osalta. Määritelmä vastaisi markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan 12 kohtaa ja tekstiili-
merkintäasetuksen 3 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 1 momentin *4 kohdan* mukaan maahantuojalla tarkoitettaisiin Euroopan unioniin sijoit-
tautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavat
tuotteet Euroopan unionin markkinoille. Määritelmä vastaisi markkinavalvonta-asetuksen 3 ar-
tiklan 9 kohtaa ja tekstiilimerkintäasetuksen 3 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän 1 momentin *5 kohdan* mukaan jakelijalla tarkoitettaisiin muuta toimitusketjuun kuulu-
vaa luonnollista tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa, joka asettaa tuotteita saa-
taviksi markkinoilla. Määritelmä vastaisi markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan 10 kohtaa ja
tekstiilimerkintäasetuksen 3 artiklan 2 kohtaa.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin laajennus valmistajan määritelmään, kun sovelletaan teks-
tiilimerkintäasetusta. Sen mukaan tekstiilimerkintäasetusta sovellettaessa jakelija katsottaisiin

valmistajaksi, jos se saattaa tuotteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään, kiinnittää selosteen itse tai muuttaa selosteen sisältöä. Määritelmä vastaisi tekstiilimerkintäasetuksen 15 artiklan 2 kohtaa.

2 luku **Merkintävelvollisuus sekä nimityksiä, selosteita ja merkintöjä koskevat vaatimukset**

4 §. *Jalkineiden pääasiallisia ainesosia koskevien merkintöjen vaatimukset.* Pykälässä säädetäisiin jalkineiden osista ja niiden ilmoittamisesta sekä jalkineen osien materiaaleista ja niiden ilmoittamisesta. Pykälällä pantaisiin täytäntöön jalkinemarkintädirektiivin 1 artiklan 2 kohta, 4 artiklan 1, 3 ja 4 kohdat sekä 1 liitteen 1 ja 2 kohdat.

Pykälän 1 momentin mukaan tieto jalkineen jokaisen osan materiaalista olisi ilmoitettava. Jalkineen osia on kolme ja ne ovat päällinen, vuori ja sisäpohja sekä ulkopohja. Jalkineen rakenne olisi ilmoitettava joko kuvan tai tekstin avulla. Jalkineiden osien määritelmät ja kuvat on esitetty jalkinemarkintädirektiivin liitteen 1 kohdassa 1.

Pykälän 2 momentin mukaan materiaalin määrittävän merkinnän olisi oltava jalkineiden osia esittävien kuvien vieressä. Materiaalit, joita ovat nahka, pinnoitettu nahka sekä luonnontekstiilit, tekokuitutekstiilit ja neulomattomat tekstiilit, ja niitä vastaavat symbolit on esitetty jalkinemarkintädirektiivin liitteen 1 kohdassa 2.

Pykälän 3 momentissa määritellään materiaalin vähimmäismäärä, jolloin merkintä olisi pakollinen. Merkintä olisi oltava materiaalista, jota on vähintään 80 prosenttia mitattuna jalkineen päällisen, vuorin ja sisäpohjan pinnasta ja vähintään 80 prosenttia ulkopohjasta. Jos mitään materiaalia ei ole vähintään 80 prosenttia, tietoja ei olisi pakko antaa, mutta ne voitaisiin antaa kahdesta jalkineen rakenteen pääasiallisesta materiaalista. Tiedot olisi ilmoitettava jalkineessa ja jokaisessa jalkineparissa.

Pykälän 4 momentin mukaan 3 momentissa tarkoitettu materiaalien määrittely suoritettaisiin siten, ettei jalkineiden lisätarvikkeita tai vahvisteita kuten nilkkatukia, koristeita, solkia, tupsuja, kengänsirkkoja tai vastaavia osia otettaisi huomioon. Pohjien osalta luokittelu perustuisi kuitenkin 3 momentin mukaisesti sen sisältämien materiaalien määrään.

Pykälän 5 momentissa säädetäisiin merkintätavoista. Merkinnät voitaisiin tehdä painamalla, liimaamalla, kohokuvioimalla tai kiinnittämällä. Merkintöjen olisi oltava näkyviä, hyvin ja sopivaan kohtaan kiinnitettyjä eikä merkintä saisi johtaa kuluttajaa harhaan.

5 §. *Jalkineiden ainesosien merkintöjä koskevat kielivaatimukset.* Pykälässä säädetäisiin jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettyjen materiaalien merkintöjen kielivaatimuksista. Lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettyjen materiaalien merkinnät olisi ilmoitettava suomen ja ruotsin kielellä. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön jalkinemarkintädirektiivin 4 artiklan 2 kohta.

6 §. *Jalkineiden pääasiallisia ainesosia koskeva merkintävelvollisuus.* Pykälässä säädetäisiin niistä tahoista, joilla olisi velvollisuus huolehtia jalkineiden pääasiallisten ainesosien merkinnöistä. Pykälällä pantaisiin täytäntöön jalkinemarkintädirektiivin 4 artiklan 5 kohta.

Pykälän mukaan jalkineen valmistajan tai valtuutetun edustajan olisi laadittava jalkineiden rakennetta ja materiaaleja koskevat 4 §:n mukaiset merkinnät. Hän myös vastaisi merkintöjen paikkansapitävydestä. Jollei valmistaja tai valtuutettu olisi sijoittautunut Euroopan unioniin,

olisi maahantuojia velvollinen laatimaan mainitut merkinnät. Jakelijan olisi huolehdittava siitä, että hänen myymissään jalkineissa olisi 4 §:n mukaiset merkinnät.

7 §. *Tekstiilituotteiden selosteita ja merkintöjä sekä tekstiilikuitujen nimityksiä koskeva merkintävelvollisuus.* Pykälään otettaisiin yleinen informatiivinen säännös tekstiilimerkintäasetuksessa säädetystä merkintävelvollisuudesta. Tekstiilituotteiden selosteita ja merkintöjä sekä tekstiilituotteiden nimityksiä koskevasta merkintävelvollisuudesta ja vaatimuksista säädetään tekstiilimerkintäasetuksessa.

3 luku **Seuraamusmaksu**

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen rikkomuksista ja laiminlyönneistä koskevasta seuraamusmaksusta. Vastaavaa hallinnollista sanktiota ei ole voimassa olevassa lainsäädännössä. Markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen ja sen liitteessä II luetellun unionin yhdenmukaistamislainsäädännön rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista, joilla asetetaan velvollisuuksia talouden toimijoille, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön kansallisen oikeuden mukaisesti. Säädettyjen sanktioiden on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Seuraamusten, myös rahamääräisten seuraamusten, vahvistaminen kuuluu kansallisen lainsäädäntövallan piiriin.

Jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen rikkomuksia ja laiminlyönnejä koskevan seuraamusmaksun säätämistä pidetään perusteltuna tehokkaan kuluttajansuojan varmistamiseksi toimivan virallisen valvonnan avulla. Hallinnollisen ohjauksen keinoja ja markkinavalvontalain mukaisia hallinnollisia pakkokeinoja ei aina voida pitää riittävän tehokkaina ja tarkoituksenmukaisina, mutta aina rikkomusten laatu ei ehdottomasti edellytä rikosoikeudellisen järjestelmän käyttöä.

Seuraamusmaksun soveltamisalan piirissä olisi lainsäädännön rikkomuksia ja laiminlyönnejä, joissa lainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden rikkomisen toteennäyttäminen olisi pääsääntöisesti yksinkertaista eikä vaatisi tutkinnallisia toimia. Toimivaltainen viranomaisena voisi määrätä seuraamusmaksun esimerkiksi silloin, kun markkinavalvontalain tarkoittamia hallinnollisia pakkokeinoja pidetään riittämättöminä. Seuraamusjärjestelmän toimivuus ja oikeasuhtaisuus saattaisivat tapauskohtaisesti puoltaa hallinnollisen sanktion käyttämistä ennen hallinnollisia pakkokeinoja.

Seuraamusmaksulla pystyttäisiin arvion mukaan puuttumaan yleisimpiin puutteisiin tai määräysten vastaisiin menettelyihin, joita jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen valvonnassa havaitaan. Kaikkien puutteiden osalta ei seuraamusmaksua kuitenkaan määrättäisi vaan hallinnollisen seuraamuksen käyttöön vaikuttaisi käytännössä toimijan menettelyn vakavuus ja toistuvuus. Hyvän hallinnon asettamien suhteellisuus- ja muiden vaatimusten sekä oikeusturvan vaatimusten olisi täyttyvä maksun määräämisessä. Jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen seuraamusmaksua koskevasta päätöksestä olisi valitusoikeus. Valvontaviranomaisen määräämä seuraamusmaksu olisi täytäntöönpanokelpoinen vain lainvoimaisena.

8 §. *Seuraamusmaksu jalkinemarkintöjä koskevien vaatimusten rikkomisesta.* Pykälässä yksilöitäisiin ne tämän lain mukaiset jalkinemarkintöjä koskevat velvollisuudet, joiden rikkomisesta jalkinemarkintöjä koskeva seuraamusmaksu voitaisiin määrätä. Pykälällä pantaisiin täytäntöön markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla.

Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle tai jakelijalle, joka ei noudata 4 §:ssä säädettyjä jalkineiden pääasiallisissa ainesosista käytettäviä merkintöjä koskevia vaatimuksia tai 5 §:ssä säädettyjä kielivaatimuksia.

9 §. *Seuraamusmaksu tekstiilikuitujen nimityksiä, tekstiilituotteiden selosteita tai merkintöjä koskevien vaatimusten rikkomisesta.* Pykälässä yksilöitäisiin ne tekstiilimerkintäasetuksen säännösten vastaiset menettelyt, joiden perusteella seuraamusmaksu voitaisiin määrätä.

Pykälän *1 kohdan* mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä tekstiilimerkintäasetuksen 5 artiklassa säädettyjen nimitysten käyttöä koskevien säännösten rikkomisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan ainoastaan tekstiilimerkintäasetuksen liitteessä I lueteltuja tekstiilikuitujen nimityksiä saadaan käyttää tekstiilituotteiden kuitukoostumusta kuvaavissa selosteissa ja merkinnöissä. Artiklan 2 kohdan mukaan liitteessä I lueteltujen nimitysten käyttö on sallittu vain tekstiilikuiduista, jotka vastaavat ominaisuuksiltaan kyseisessä liitteessä esitettyä kuvausta. Liitteessä I lueteltuja nimityksiä ei saa käyttää muista kuiduista, ei yksinään, ei kantasanaan tai laatusanaan. Ilmaisua ”silkki” ei saa käyttää ilmaisemaan tekstiilikuitujen filamenttilangalle ominaista muotoa tai ulkonäköä.

Pykälän *2 kohdan* mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos tekstiilituotteesta käytetään nimitystä puhdas tekstiilituote, vaikka se ei vastaa 7 artiklassa määrättyä puhtaan tekstiilituotteen määritelmää. Tekstiilimerkintäasetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan ainoastaan sellaisen tekstiilituotteen, jossa on vain yhtä kuitulajia, saa varustaa selosteella tai merkinnällä ”100-prosenttinen” tai ”puhdas” tai ”täys-”. Näitä tai vastaavia ilmauksia ei saa käyttää muista tekstiilituotteista. Artiklan 2 kohdan mukaan tekstiilituotteen voidaan katsoa koostuvan yksinomaan yhdestä kuitulajista, jos se sisältää vieraita kuituja enintään kaksi painoprosenttia, jos tätä määrää ei voida teknisesti välttää hyvien tuotantotapojen mukaisessa käytännössä eikä niitä lisätä säännöllisesti tuotteeseen sanotun kuitenkaan rajoittamatta 8 artiklan 3 kohdan soveltamista. Tekstiilituotteen, joka on valmistettu karstausselostelmällä, voidaan myös katsoa koostuvan yksinomaan yhdestä kuitulajista, jos tätä määrää ei voida teknisesti välttää hyvien tuotantotapojen mukaisissa käytännöissä eikä niitä lisätä säännöllisesti tuotteeseen.

Pykälän *3 kohdan* mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos tekstiilituotteesta käytetään nimitystä uusi villa, vaikka tuote ei vastaa tekstiilimerkintäasetuksen 8 artiklassa säänneltyä puhtaan villan määritelmää. Artiklan 1 kohdan mukaan tekstiilituotteen selosteessa tai merkinnässä saa käyttää jotain tekstiilimerkintäasetuksen liitteessä III esitettyä nimitystä, jos tuote koostuu yksinomaan villakuidusta, jota ei ole aikaisemmin käytetty valmiissa tuotteessa ja joka ei ole ollut muissa kuin tuotteen valmistukselle välttämättömissä kehruu- ja/tai huovutusprosesseissa ja joka ei ole vahingoittunut käsittelyn aikana. Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdasta poiketen tekstiilimerkintäasetuksen liitteessä III tarkoitettuja nimityksiä voidaan käyttää kuvaamaan tekstiilikuitusekoitteen sisältämää villaa, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: kaikki sekoitteen sisältämä villa täyttää artiklan 1 kohdassa määritetyt vaatimukset, kyseisen villan osuus sekoitteen kokonaispainosta on vähintään 25 prosenttia ja homogeenisessa sekoitteessa villaan on sekoitettu vain yhtä muuta kuitulajia. Tällaisen sekoitteen kuitusisältö on ilmoitettava täydellisenä.

Pykälän *4 kohdan* mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos monikuituisiin tekstiilituotteisiin liitettävät selosteet tai merkinnät eivät vastaa tekstiilimerkintäasetuksen 9 artiklan säännöksiä. Artiklan 9 1 kohdan mukaan tekstiilituotteeseen on liitettävä seloste tai merkintä, jossa ilmoitetaan kaikkien kuitujen nimitys ja niiden painoprosenttiosuudet alenevassa järjestyksessä. Artiklan 2 kohdassa säädetään poikkeus 1 kohtaan. Sen mukaan kuidut, joista kunkin osuus on enintään viisi prosenttia tekstiilituotteen kokonaispainosta, tai kuidut, joiden yhteinen osuus on enintään 15 prosenttia tekstiilituotteen kokonaispainosta, voidaan, jos niiden koostumusta on

vaikea määrittää valmistushetkellä, merkitä nimityksellä ”muita kuituja”, jota välittömästi edeltää tai seuraa niiden yhteenlaskettu painoprosenttiosuus, sanotun rajoittamatta 7 artiklan 2 kohdan soveltamista. Artiklan 3 kohdan mukaan tuotteelle, jonka loimet ovat puhdasta puuvillaa ja kude puhdasta pellavaa ja jossa pellavan osuus on vähintään 40 prosenttia liisterittömän kankaan kokonaispainosta, voidaan antaa nimitys ”puolipellava”, jos lisäksi ilmoitetaan koostumus ”loimi puhdasta puuvillaa – kude puhdasta pellavaa”. Artiklan 4 kohdan mukaan selosteessa tai merkinnässä voidaan käyttää ilmaisia ”sekalaisia kuituja” tai ”kuitusisältö määrittämätön” kaikista tekstiilituotteista, joiden koostumusta on vaikea määrittää valmistushetkellä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 5 artiklan 1 kohdan soveltamista. Artiklan 5 kohdan mukaan artiklan 1 kohdasta poiketen liitteeseen I sisältyvät kuidut voidaan merkitä nimityksellä ”muita kuituja”, jota välittömästi edeltää tai seuraa yhteenlaskettu painoprosenttiosuus.

Pykälän 5 kohdan mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos moniosaisiin tekstiilituotteisiin liitettävät selosteet tai merkinnät eivät vastaa tekstiilimerkintäasetuksen 11 artiklan säännöksiä. Artiklan 1 kohdan mukaan tekstiilituotteeseen, joka sisältää kahta tai useampaa tekstiilikuitusisällöltään erilaista tekstiiliosaa, on liitettävä seloste tai merkintä, jossa mainitaan kunkin osan tekstiilikuitusisältö. Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdassa tarkoitettu seloste tai merkintä ei ole pakollinen tekstiiliosien osalta, kun seuraavat kaksi edellytystä täyttyvät: nämä osat eivät ole päävuoria ja niiden osuus on alle 30 prosenttia tekstiilituotteen kokonaispainosta. Artiklan 3 kohdan mukaan jos kahdella tai useammalla tekstiilituotteella on sama kuitusisältö ja ne normaalisti muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, niihin voidaan liittää vain yksi seloste tai merkintä.

Pykälän 6 kohdan mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos muuta kuin tekstiiliä olevien eläinperäisiä osia sisältävien tekstiilituotteiden selosteet tai merkinnät eivät vastaa tekstiilimerkintäasetuksen 12 artiklan säännöksiä. Artiklan 1 kohdan mukaan muuta kuin tekstiiliä olevien eläinperäisten osien esiintyminen tekstiilituotteissa on ilmoitettava tällaisia osia sisältävän tuotteen selosteessa tai merkinnässä käyttämällä ilmausta ”sisältää muuta kuin tekstiiliä olevia eläinperäisiä osia” aina kun ne asetetaan saataville markkinoilla. Artiklan 2 kohdan mukaan seloste tai merkintä ei saa olla harhaanjohtava, ja se on toteutettava siten, että kuluttaja kykenee ymmärtämään sen vaivattomasti.

Pykälän 7 kohdan mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos liitteessä IV lueteltujen tekstiilituotteiden kuitukoostumusta ei ilmoiteta kyseisessä liitteessä vahvistettujen seloste- ja merkintäsäännösten mukaisesti.

Pykälän 8 kohdan mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos tekstiilituotteisiin liitettävä kuitukoostumuksen ilmoittava seloste tai merkintä ei ole sellainen kuin 14 artiklassa säädetään. Artiklan mukaan edellä mainittu seloste tai merkintä on liitettävä tekstiilituotteisiin aina, kun ne asetetaan saataville markkinoilla. Tekstiilituotteen selosteen tai merkinnän on oltava kestävä ja helposti luettavissa, nähtävissä ja saatavilla ja, kun kyseessä on seloste, hyvin kiinnitetty. Artiklan 2 kohdassa säädetään selosteita tai merkintöjä korvaavasta kauppa-asiakirjasta. Selosteiden tai merkintöjen asemasta tai niiden täydennyksenä voidaan käyttää mukana olevia kauppa-asiakirjoja, kun tuotteet toimitetaan toimitusketjuun kuuluville talouden toimijoille tai kun tuotteen tilaaja on julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY 1 artiklassa määritelty hankintaviranomainen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista. Artiklan 3 kohdan mukaan edellä mainituissa kauppa-asiakirjoissa tämän pykälän 1–4 kohdissa tarkoitettujen tekstiilikuitujen nimitykset ja kuitukoostumusten kuvaukset on esitettävä selvästi. Lyhenteiden käyttö on kiellettyä lukuun ottamatta mekaanisia koodimerkkejä tai lyhenteitä, jotka on määritelty kansainvälisinä standardeina, jos samaa kauppa-asiakirjassa on myös lyhenteiden selitykset.

Pykälän 9 kohdan mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos tekstiilituotteen varustamisessa selosteella tai merkinnällä ei noudateta tekstiilimerkintäasetuksen 15 artiklan säännöksiä. Artiklan 1 kohdan mukaan valmistajan on saatuaan tekstiilituotteen markkinoille varmistettava, että tuote on varustettu selosteella ja merkinnällä ja että niihin liittyvät tiedot ovat täsmällisiä. Jos valmistaja ei ole sijoittautunut Euroopan unioniin, maahantuojan on varmistettava, että tuote on varustettu selosteella tai merkinnällä ja että niihin liittyvät tiedot ovat täsmällisiä. Artiklan 2 kohdan mukaan jakelija katsotaan tätä asetusta sovellettaessa valmistajaksi, jos se saattaa tuotteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään, kiinnittää selosteen itse tai muuttaa selosteen sisältöä. Artiklan kohdan 3 mukaan jakelijan on varmistettava asettaessa tekstiilituotteen saataville markkinoille, että tekstiilituotteissa on tekstiilimerkintäasetuksessa säädetty asianmukainen seloste tai merkintä. Artiklan 1-3 kohdassa tarkoitettujen talouden toimijoiden on varmistettava, että tiedot, jotka annetaan asettaessa tekstiilituotteet saataville markkinoilla, eivät ole sekoitettavissa tekstiilimerkintäasetuksessa säädettyihin tekstiilikuitujen nimityksiin ja kuitukoostumuksen kuvauksiin.

Pykälän 10 kohdan mukaan seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, jos tekstiilimerkintäasetuksen 16 artiklassa määrättyjä tekstiilikuitujen nimitysten ja kuitukoostumusten käyttöä koskevia vaatimuksia ei noudateta. Artikla koskee tämän pykälän 1-4 kohdissa tarkoitettujen tekstiilikuitujen koostumuskuvauksia. Artiklan 1 kohdan mukaan edellä mainittujen tekstiilikuitujen koostumuskuvaukset on merkittävä luetteloihin, esitteisiin, pakkauksiin, selosteisiin ja merkintöihin yhdenmukaisella kirjaskoolla ja –tyylillä siten, että tiedot ovat helposti luettavissa ja nähtävissä ja että ne ovat selkeitä, kun tekstiilituote asetetaan saataville markkinoilla. Artiklan 2 kohdan mukaan tavaramerkit ja toiminimet voidaan merkitä välittömästi edellä mainittujen tekstiilikuitujen koostumuskuvauksia tai niiden jälkeen. Jos tavaramerkki tai toiminimi kuitenkin sisältää yksinään, kantasanana tai laatusanana jonkin tekstiilimerkintäasetuksen liitteessä 1 luetellun tai siihen helposti sekoitettavan tekstiilikuitujen nimityksen, kyseinen tavaramerkki tai toiminimi on merkittävä välittömästi ennen edellä mainittujen tekstiilikuitujen koostumuskuvauksia tai niiden jälkeen. Muut tiedot on aina merkittävä erikseen. Artiklan 3 kohta sisältää selosteiden ja merkintöjen kielivaatimuksen, jonka mukaan selosteiden ja merkintöjen on oltava Suomessa suomen tai ruotsin kielellä. Kielivaatimuksesta on säädetty poikkeus puolien, rullien, vyyhtien, kerien ja muiden pienten ompelu-, parsin- ja kirjailulankakerien osalta. Kielivaatimusta sovelletaan, kun kyse on tällaisten tuotteiden 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua yhteiselosteesta. Kun tällaisia tuotteita myydään yksittäin, niiden seloste tai merkintä voi olla millä tahansa unionin virallisella kielellä edellyttäen, että niissä on myös yhteiseloste.

10 §. Seuraamusmaksun suuruus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin keskeisistä seuraamusmaksun suuruuteen vaikuttavista tekijöistä. Lähtökohtana seuraamusmaksun määrittämisessä on, että sillä tulee olla riittävä erityis- ja yleisestävä vaikutus. Seuraamusmaksun määrän tulisi olla sellainen, että sääntelyn rikkominen ei olisi elinkeinonharjoittajalle kannattavaa.

Seuraamusmaksuilla pystyttäisiin puuttamaan arvion mukaan yleisimpiin tai määräysten vastaisiin menettelyihin, joita valvonnassa havaitaan. Kaikkien puutteiden osalta ei seuraamusmaksua kuitenkaan määrättäisi, vaan hallinnollisen seuraamuksen käyttöön vaikuttaisi käytännössä toimijan menettelyn vakavuus ja toistuvuus. Hyvän hallinnon asettamien suhteellisuus- ja muiden vaatimusten sekä oikeusturvan vaatimusten olisi täytyttävä maksun määrittämisessä.

Seuraamusmaksun suuruus perustuisi kokonaisarviointiin, ja sitä määrittäessä olisi 1 momentin 1 kohdan mukaan otettava huomioon ensinnäkin rikkomuksen laatu, laajuus, vakavuus sekä sen kestoaika. Rikkomuksen laajuudella voidaan viitata esimerkiksi rikkomuksen rajatylittävään luonteeseen, mutta rikkomusta voitaisiin pitää laajana silloinkin, kun sen vaikutukset kohdistuisivat yksinomaan suomalaisiin kuluttajiin. Tämän lisäksi momentin 2 kohdan mukaan otettaisiin

siin huomioon rikkomuksella saavutettu hyöty, jos tämä tieto on saatavilla. Hyödyn selvittäminen ei siis olisi edellytyksenä seuraamusmaksun määräämiselle, mutta tämä seikka voisi tiedossa ollessa vaikuttaa määrättävän seuraamusmaksun suuruuteen. Teolla tai laiminlyönnillä saatuun hyötyyn rinnastettaisiin teolla tai laiminlyönnillä vältetty tappio. Teon vakavuutta arvioitaessa vertailua ei tulisi tehdä yksinomaan suhteessa muihin seuraamusmaksun määräämistä koskeviin asioihin, koska tarkoituksena on, että seuraamusmaksun määrääminen ylipäänsä tulisi käytännössä kyseeseen vain vakavammissa rikkomuksissa.

Momentin 3 ja 4 kohdan mukaan huomioon otettaisiin myös elinkeinonharjoittajan toimet vahingon lieventämiseksi tai korjaamiseksi sekä elinkeinonharjoittajan mahdolliset aiemmat jalkinemerkitöihin tai tekstiilituotteiden merkintöihin liittyvät rikkomukset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin seuraamusmaksun suuruudesta. Seuraamusmaksun suuruus olisi vähintään 300 euroa ja enintään 5 000 euroa. Tämä olisi saman suuruinen kuin esimerkiksi elintarvikelain (297/2021) mukainen elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu, mutta korkeampi kuin esimerkiksi kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) mukainen laiminlyöntimaksu (300-1 000 euroa). Seuraamusmaksun suuruuden olisi oltava sen kohteelle riittävän tuntuva, jotta sillä saavutettaisiin sanktiojärjestelmältä vaadittava yleis- ja erityisestävyys.

11 §. Seuraamusmaksun määrääminen. Pykälässä säädetään seuraamusmaksun määräämisestä.

Pykälän 1 momentin mukaan seuraamusmaksun määräisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Toimivalta seuraamusmaksun määräämiseen olisi perusteltua osoittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, jonka toimii jalkinemerkitädirektiivin ja tekstiilimerkintäasetuksen mukaisissa asioissa valvontaviranomaisena ja jolla on parhaat edellytykset ja asiantuntemus arvioida seuraamusmaksun määräämisen perusteena olevia seikkoja. Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä sekä luonnolliselle henkilölle että oikeushenkilölle. Seuraamusmaksu määrättäisiin maksettavaksi valtiolle. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston määräämä seuraamusmaksu olisi täytäntöönpanokelpoinen vain lainvoimaisena.

Pykälän 2 momentissa säädetään seuraamusmaksun vanhenemisestä. Lainsäädännössä ei ole yleistä vanhenemissäännöstä rikkomuksille, joista voidaan määrätä seuraamusmaksu eikä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetä saatavien vanhentumisesta. Tästä syystä pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos seuraamusmaksua ei ole määrätty vuoden kuluessa siitä, kun rikkomus päättyi.

12 §. Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin erityisistä vapautumisperusteista, joiden perusteella elinkeinonharjoittajalla on mahdollisuus välttyä seuraamusmaksun määräämiseltä. Momentin mukaan seuraamusmaksua ei määrättäisi, jos rikkomus on vähäinen. Rikkomus voisi olla vähäinen, jos kyse on säännöksen kertaluonteisesta rikkomisesta, vaikka se kohdistuisi useampaan kuluttajaan. Kysymys olisi kyseiseen konkreettiseen yksittäistapaukseen liittyvästä vähäisyydestä.

Pykälän 2 momentin mukaan seuraamusmaksu voitaisiin jättää määräämättä, jos elinkeinonharjoittaja on ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin rikkomuksen korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen. Lisäksi edellytetään, että rikkomus ei olisi vakava tai toistuva. Vaikka rikkomus siis olisi vähäistä suurempi, seuraamusmaksu voitaisiin jättää määräämättä, jos momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Pykälän 3 momentissa säädetään tilanteista, joissa elinkeinonharjoittajalle on aiemman menettelyn perusteella asetettu uhkasakolla tehostettu kielto jatkaa tai uudistaa tiettyä menettelyä, ja

elinkeinonharjoittaja on kuitenkin tämän jälkeen rikkonut sille määrättyä kieltoa. Koska kielto ja seuraamusmaksu voivat tietyiltä osin tulla määrättäväksi samojen lainvastaisten menettelyjen perusteella, elinkeinonharjoittaja on voinut samalla syyllistyä myös rikkomukseen, jonka perusteella voitaisiin määrätä seuraamusmaksu. Pykälän 3 momentin mukaan seuraamusmaksu voitaisiin kuitenkin jättää määräämättä, jos saman rikkomuksen johdosta on määrätty uhkasakko maksettavaksi tai uhkasakon maksuunpanoa kokeva hakemus on vireillä.

Pykälän 3 momentissa ei en sijaan käsitellä seuraamusmaksun ja kiellon vaatimista saman menettelyn perusteella. Kielto kohdistuu tulevaisuutteen, ja seuraamusmaksu on suora taloudellinen seuraamus jo toteutetuista lainvastaisista menettelyistä. Näin ollen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi samankin menettelyn perusteella määrätä seuraamusmaksun ja vaatia kiellon määräämistä.

13 §. *Suhde rikosoikeudelliseen käsittelyyn.* Pykälä koski kaksoisrangaistavuuden kieltoa (ne bis in idem -periaate), jonka mukaan on kiellettyä syyttää ja tuomita kahdesti samasta teosta. Pykälän 1 momentin mukaan seuraamusmaksua ei saisi määrätä sille, joka on epäiltynä samasta rikkomuksesta esitutkinnassa, jonka osalta on vireillä samaa rikkomusta koskeva syyteharkinta tai joka on vastaajana tuomioistuimessa samaa rikkomusta koskevassa rikosasiassa. Seuraamusmaksua ei saisi määrätä myöskään sille, jolle on samasta rikkomuksesta annettu tuomio rikosasiassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin seuraamusmaksun määräämistä koskevan asian vireilläolo-vaikutuksesta rikosprosessiin. Jos samasta rikkomuksesta on vireillä seuraamusmaksun määräämistä koskeva asia tai se on ratkaistu, syytetty ei voitaisi tällöin nostaa eikä tuomiota rikosasiassa antaa. Seuraamusmaksun määräämistä koskevan asian vireilläololla tarkoitetaan sen vireillä oloa Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa, joka ehdotetun lain 12 §:n nojalla voisi määrätä seuraamusmaksun.

Kaksoisrangaistavuuden kielto ei estä määräämistä hallinnonollista seuraamusmaksua hallinnonollisten pakkokeinojen ohella. Esimerkiksi markkinavalvontalain 17 §:n tarkoittamaa toimenpidemääräys ja tässä laissa tarkoitettu seuraamusmaksun määrääminen voitaisiin antaa samaan aikaan.

Hallinnollisen sanktion määrääminen on hallinnollisten asioiden käsittelyä. Määräämismenettelyssä noudatetaan siten pääsääntöisesti hallintolakia. Hallintolaissa säädetään myös asianosaisen kuulemisesta ja siihen liittyvästä menettelystä. Tämän lain mukaista seuraamusmaksua määrättäessä on varmistettava asianosaisen oikeudesta tulla kuulluksi ja saada perusteltu päätös.

14 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta valtion viranomaisen tekemään päätökseen. Pykälän 1 momentin mukaan valtion viranomaisen päätökseen haettaisiin muutosta vaatimalla oikaisua hallintolain (434/2003) 7 a luvun mukaisesti. Näin ollen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston seuraamusmaksua koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta vaatimalla oikaisua.

Pykälän 2 momentin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin edellä mainitussa laissa säädetään. Näin ollen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

15 §. *Seuraamusmaksun täytäntöönpano.* Seuraamusmaksu pantaisiin 3. lakiehdotuksen mukaan täytäntöön siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002)

säädetään, ja pykälä sisältäisikin tähän liittyvän informatiivisen viittauksen. Kyseistä lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 1 §:n soveltamisalaan lisättäisiin jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen valvonnan seuraamusmaksu. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta vastaisi Oikeusrekisterikeskus, jolla on vastaavia täytäntöönpanotehtäviä. Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuden osalta noudatettaisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) säännöksiä. Seuraamusmaksusta ei perittäisi korkoa.

Lisäksi pykälässä säädettäisiin seuraamusmaksun vanhentumisesta, koska sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tai velan vanhentumisesta annettuun lakiin (728/2003) ei sisälly tähän tarkoitukseen soveltuvia säännöksiä. Vanhentumisaika olisi viisi vuotta seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä, joka vastaa sakkorangaistukselle säädettyä vanhentumisaikaa.

16 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentti sisältäisi tavanomaisen voimaantulosäännöksen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kahden asetuksen kumoamisesta. Jalkinemarkintädirektiivin voimaannpanosäännöksenä toiminut asetus kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevista merkinnöistä kumottaisiin, koska direktiivin voimaannpanosta säädettäisiin tässä laissa. Valtioneuvoston asetuksessa tekstiilituotteiden nimityksiä ja niitä vastaavia tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteita ja merkintöjä koskevasta markkinavalvonnasta on säädetty markkinavalvontaviranomaisesta, joka asetuksen mukaan on kuluttaja-asiamies. Asetus kumottaisiin, koska 16.7.2021 voimaan tulleen eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muutoksen mukaan markkinavalvontaviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

7.2 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1§:n 4 momentti ja 4 d § kumottaisiin, koska tämä laki sisällytettäisiin markkinavalvontalain soveltamisalaan, jolloin erilliset säännökset jalkinemarkintädirektiivin ja tekstiilimerkintäasetuksen soveltamisesta tai markkinavalvontaviranomaisesta eivät ole tarpeen.

1 §. Soveltamisala. Lain 1 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että tämä laki sisällytettäisiin markkinavalvontalain soveltamisalaan. Markkinavalvontalaki on horisontaalinen markkinavalvontaa sääntelevä, ja sen soveltamisala kattaa useita tuoteryhmiä koskevia tuotelakeja. Tämän tuotelain sisällyttäminen markkinavalvontalain soveltamisalaan olisi tarkoituksenmukaista ja osaltaan yhdenmukaistaisi markkinavalvontalainsäädäntöä tuotelakien osalta. Sääntelyn yhdenmukaistaminen olisi lähtökohtaisesti hyödyllistä kaikkien toimijoiden kannalta.

7.3 Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Lain soveltamisala. Eri lakien nojalla määrättävien laiminlyönti- ja seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus sakon täytäntöönpanosta säädettyä menettelyä noudattaen. Pykälän mukaan seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtisi Oikeusrekisterikeskus. Seuraamusmaksu pantaisiin täytäntöön siinä järjestyksessä kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään, ja pykälä sisältäisikin tähän liittyvän informatiivisen viittauksen.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan tammikuun 1 päivänä 2022.

Markkinavalvonta-asetuksen 44 artiklan mukaan asetusta sovelletaan 16 päivästä heinäkuuta 2020.

Markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklan mukaan seuraamuksia koskevat säännökset on ilmoitettava komissiolle viimeistään 16 päivänä lokakuuta 2021.

9 Suhde muihin esityksiin

Esitys on osa markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanoa. Asetuksen täytäntöönpanoon liittyviä muita lakimuutoksia valmistellaan työ- ja elinkeinoministeriössä, ja niitä koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syksyllä 2021.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen seuraamusmaksu

Esityksen 8 ja 9 § sisältää säännökset elinkeinonharjoittajalle säännösten noudattamatta jättämisen vuoksi määrättävästä hallinnollisesta seuraamusmaksusta. Perustuslakivaliokunnan vaikiintuneen tulkinnan mukaan (ks. kokoavasti PeVL 9/2012 vp, s. 2) tällainen maksu ei ole perustuslain 81 §:n mielessä sen paremmin vero kuin maksukaan vaan lainvastaisesta teosta määrättävä sanktioluonteinen hallinnollinen seuraamus. Valiokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 57/2010 vp, PeVL 4/2001 vp, PeVL 32/2005 vp, PeVL 55/2005 vp). Hallinnollisen seuraamusmaksun yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Valiokunta on myös katsonut, että kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä. Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettyä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista (PeVL 32/2005 vp, PeVL 55/2005 vp). Lisäksi valiokunta on katsonut, että vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamuksen perustaminen objektiiviseen vastuuseen voidaan pitää perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta hyväksyttävänä, jos sanktiojärjestelmällä suojattava oikeushyvä on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävissä ja riittävän painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima. Edellytyksenä on lisäksi, että seuraamuksen määräämismenettelyssä otetaan asianmukaisesti huomioon yksilön puolustautumisoikeuksien toteutuminen ja huolehditaan riittävästä oikeusturvatakeista (PeVL 9/2018 vp).

Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 57/2010 vp) hallinnollisen seuraamusjärjestelmän toimivuuden kannalta olevan olennaista, että menettely on oikeusturvavaatimusten asettamissa rajoissa mahdollisimman yksinkertaista. Perustuslakivaliokunta on tietysti reunaehdoin pitänyt mahdollisena säätää hallinnollisista sanktioista, joiden määräämisessä ei nimenomaisesti edellytetä tekijän tuottamusta tai tahallisuutta. Maksuvelvolliselle on kuitenkin taattava sääntöperusteisesti mahdollisuus vapautua vastuusta rikkomuksesta aiheutuneen vahingon vähäisyyden perusteella tai saattaessaan todennäköiseksi, ettei seuraamuksen määräämiseen ole ollut perusteita.

Perustuslakivaliokunta on rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia käsitellessään kiinnittänyt huomiota Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7. lisäpöytäkirjan 4 artiklan sisältämään ns. *ne bis in idem* -sääntöön, jonka mukaan ketään ei saa saman valtion tuomiovallan nojalla

tutkia uudelleen tai rangaista oikeudenkäynnissä rikoksesta, josta hänet on jo lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi kyseisen valtion lakien ja oikeudenkäyntimenettelyn mukaisesti (PeVL 9/2012 vp). Seuraamussäännöksiä on tällöin tulkittava itsekriminointisuojan kanssa yhteensopivasti ottaen huomioon muun muassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö. Itsekriminointisuoja kuuluu perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeisiin (ks. PeVL 39/2014 vp, s. 4/I ja HE 309/1993 vp, s. 74/II)

Jalkineiden ja tekstiilituotteiden merkintöjen seuraamusmaksu on valvonnan toimivuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi perusteltavissa valvontajärjestelmän taustalla olevan yhteiskunnallisen tavoitteen, tehokkaan kuluttajansuojan ja -turvallisuuden saavuttamiseksi. Lakiehdotuksessa on riittävän täsmälliset säännökset valvonnan seuraamusmaksun maksuvelvollisuuden ja seuraamusmaksun suuruuden perusteista. Lakiehdotuksessa on täsmälliset säännökset myös maksuvelvollisen oikeusturvasta sekä seuraamusmaksun täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon vanhentumisesta. Seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuus määräytyy oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun mukaan. Toimivaltaisen viranomaisen päätös hallinnollisesta seuraamusmaksusta on täytäntöönpanokelpoinen, kun päätös on saanut lainvoiman.

Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välisestä toimivallan jaosta. Vastuu Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanossa jakautuu itsehallintolaissa säädetyn toimivallan jaon mukaisesti. Maakunta vastaa Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin asia itsehallintolain mukaan kuuluu sen toimivaltaan. Jalkinemarkintädirektiivi ja tekstiilimerkintäasetus ovat kuluttajan etuja suojaavia säännöksiä. Ehdotettu sääntely koskee kuluttajansuojaa, joka Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 10 kohdan mukaan kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Esitykseen ei siten sisälly sellaisia ehdotuksia, joiden vuoksi esitys olisi tarpeen käsitellä perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Näin ollen ehdotus laeiksi jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta, eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä

Hallituksen käsityksen mukaan ehdotukset ovat perustuslain mukaisia, ja lakiehdotus voidaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella ja koska markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa ja kuluttajalle myytäviksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevia merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivissä 94/11/EY sekä tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä sekä neuvoston direktiivin 73/44/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 96/73/EY ja 2008/121/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) n:o 1007/2011, on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kuluttajille myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettyjen materiaalien merkintöihin sekä tiettyjen tekstiilikuitujen nimityksiin ja niitä vastaavien tekstiilituotteiden seloste- ja merkintävaatimuksiin.

Lailla pannaan täytäntöön kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevia merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivi (94/11/EY), jäljempänä *jalkinemarkintädirektiivi*, sekä tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä sekä neuvoston direktiivin 73/44/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 96/73/EY ja 2008/121/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EU) N:o 1007/2011, jäljempänä *tekstiilimerkintäasetus*.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*.

Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25-28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisen päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) jalkineella tuotteita, jotka on varustettu pohjilla ja joiden tarkoituksena on suojata tai peittää jalkaa, mukaan lukien jalkinemerkitädirektiivin I liitteen 1 kohdassa tarkoitettujen erikseen kaupan pidettävät osat, joita ovat päällinen, vuori ja sisäpohja sekä ulkopohja.

Laki ei koske käytettyjä, kuluneita jalkineita eikä suojajalkineita, joita käsitellään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa henkilönsuojaimista (EU) 2016/425;

2) valmistajalla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa tuotetta ja pitää niitä kaupan omalla nimellään tai tavaramerkillä;

3) valtuutetulla edustajalla Euroopan unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen valtuutus hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät valmistajalle asiaa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön nojalla tai markkinavaltavonta-asetuksen vaatimusten nojalla kuuluvien velvoitteiden osalta;

4) maahantuojalla Euroopan unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannelta maasta tuotavat tuotteet Euroopan unionin markkinoille;

5) jakelijalla muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa, joka asettaa jalkinemerkitädirektiivissä tai tekstiilimerkitäasetuksessa tarkoitettuja tuotteita saataville markkinoilla.

Tekstiilimerkitäasetusta sovellettaessa jakelija katsotaan valmistajaksi, jos se saattaa tuotteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään, kiinnittää selosteen itse tai muuttaa selosteen sisältöä.

2 luku

Merkintävelvollisuus sekä nimityksiä, selosteita ja merkintöjä koskevat vaatimukset

4 §

Jalkineiden pääasiallisia ainesosia koskevien merkintöjen vaatimukset

Jalkineiden pääasiallisia ainesosia koskevista merkinnöistä on käytävä ilmi materiaalitiedot jalkineen rakenteen jokaisesta osasta eli päällisestä, vuorista ja sisäpohjasta sekä ulkopohjasta. Jalkineiden rakenne on ilmoitettava joko kuvan tai tekstin avulla. Kuvissa tai teksteissä ilmoitettavien jalkineiden osien määritelmät ja kuvat on esitetty jalkinemerkitädirektiivin liitteen 1 kohdassa 1.

Materiaalin määrittävän merkinnän on oltava jalkineiden osia esittävien kuvien vieressä. Materiaaleja ovat nahka, pinnoitettu nahka sekä luonnontekstiilit ja tekokuitutekstiilit tai neulomatotat tekstiilit. Materiaalien ja niitä vastaavien symbolien määritelmät on esitetty jalkinemerkitädirektiivin liitteen 1 kohdassa 2.

Merkintä on oltava materiaalista, jota on vähintään 80 prosenttia mitattuna jalkineen päällisen, vuoren ja sisäpohjan pinnasta ja vähintään 80 prosenttia ulkopohjasta. Jos mitään materiaalia ei ole vähintään 80 prosenttia, tietoja voidaan antaa kahdesta jalkineen rakenteen pääasiallisesta materiaalista. Tiedot on ilmoitettava jalkineessa sekä jokaisessa jalkineparissa.

Päällisen osalta 3 momentissa tarkoitettu materiaalien määrittely suoritetaan ottamatta huomioon lisätarvikkeita tai vahvisteita kuten nilkkatukia, koristeita, solkia, tupsuja, kengänsirkkoja tai vastaavia osia. Pohjien osalta luokittelu perustuu 3 momentin mukaisesti sen sisältämien materiaalien määrään.

Merkinnät voidaan tehdä painamalla, liimaamalla, kohokuvioimalla tai kiinnittämällä. Merkintöjen on oltava näkyviä, hyvin ja sopivaan kohtaan kiinnitetyjä. Niiden on oltava riittävän suuria, jotta merkinnän sisältämien tietojen ymmärtäminen on helppoa. Merkintä ei saa johtaa kuluttajaa harhaan.

5 §

Jalkineiden pääasiallisten ainesosien merkintöjä koskevat kielivaatimukset

Lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettyjen materiaalien merkinnät on ilmoitettava suomen ja ruotsin kielellä.

6 §

Jalkineiden pääasiallisia ainesosia koskeva merkintävelvollisuus

Valmistajan tai valtuutetun edustajan on laadittava jalkineiden rakennetta ja materiaaleja koskevat 4 §:ssä säädetty merkinnät, ja hän vastaa merkintöjen paikkansapitävyydestä. Jollei valmistaja tai valtuutettu edustaja ole sijoittautunut Euroopan unioniin, vaatimus koskee maahantuojaa. Jakelijan on huolehdittava siitä, että hänen myymissään jalkineissa on asianmukaiset, tässä laissa säädetty merkinnät.

7 §

Tekstiilituotteiden selosteita ja merkintöjä sekä tekstiilikuitujen nimityksiä koskeva merkintävelvollisuus

Tekstiilituotteiden selosteita ja merkintöjä koskevasta merkintävelvollisuudesta sekä tekstiilikuitujen nimityksiä koskevasta merkintävelvollisuudesta ja vaatimuksista säädetään tekstiili-merkintäasetuksessa.

3 luku

Seuraamusmaksu

8 §

Seuraamusmaksu jalkinemarkintöjä koskevien vaatimusten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä 3 §:ssä tarkoitetulle valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle tai jakelijalle, joka ei noudata 4 §:ssä ja 5 §:ssä säädettyjä merkintöjä koskevia vaatimuksia.

9 §

Seuraamusmaksu tekstiilikuitujen nimityksiä, tekstiilituotteiden selosteita tai merkintöjä koskevien vaatimusten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä 3 §:ssä tarkoitetulle valmistajalle, maahantuojalle tai jakelijalle, joka ei noudata tekstiili-merkintäasetuksen:

- 1) 5 artiklassa säädettyjä tekstiilikuitujen nimitysten käyttöä selosteissa ja merkinnöissä koskevia vaatimuksia,
- 2) 7 artiklassa säädettyjä puhtaiden tekstiilituotteiden selosteita tai merkintöjä koskevia vaatimuksia,
- 3) 8 artiklassa säädettyjä uudesta villasta valmistettujen tuotteiden selosteita tai merkintöjä koskevia vaatimuksia,
- 4) 9 artiklassa säädettyjä monikuituisten tekstiilituotteiden selosteita tai merkintöjä koskevia vaatimuksia,
- 5) 11 artiklassa säädettyjä moniosaisten tekstiilituotteiden selosteita tai merkintöjä koskevia vaatimuksia,

- 6) 12 artiklassa säädettyjä muuta kuin tekstiiliä olevien eläinperäisiä osia sisältävien tekstiilituotteiden selosteita tai merkintöjä koskevia vaatimuksia,
- 7) 13 artiklassa säädettyjä tekstiilimerkintäasetuksen liitteessä IV lueteltujen tekstiilituotteiden selosteita ja merkintöjä koskevia vaatimuksia,
- 8) 14 artiklassa säädettyjä selosteita ja merkintöjä koskevia vaatimuksia,
- 9) 15 artiklassa säädettyjä tekstiilituotteen varustamista selosteella ja merkinnällä koskevia vaatimuksia tai
- 10) 16 artiklassa säädettyjä tekstiilikuitujen nimitysten ja kuitukoostumuskuvausten käyttöä koskevia vaatimuksia.

10 §

Seuraamusmaksun suuruus

Seuraamusmaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin, ja sitä määrättäessä otetaan huomioon:

- 1) rikkomuksen laatu, laajuus, vakavuus ja kestoaika;
- 2) rikkomuksella saavutettu hyöty, jos tämä tieto on saatavilla;
- 3) 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan toimet vahingon lieventämiseksi tai korjaamiseksi;
- 4) 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun elinkeinonharjoittajan mahdolliset aiemmat tämän lain säännöksiin liittyvät rikkomukset.

Seuraamusmaksu voi olla vähintään 300 euroa ja enintään 5 000 euroa.

11 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun määrää Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Päätöstä seuraamusmaksun määräämisestä ei saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos seuraamusmaksua ei ole määrätty vuoden kuluessa siitä, kun rikkomus päättyi.

12 §

Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen

Seuraamusmaksua ei määrätä, jos rikkomus on vähäinen tai seuraamusmaksun määräämistä on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Seuraamusmaksu voidaan jättää määräämättä, jos 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu elinkeinonharjoittaja on ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin rikkomuksen korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen eikä rikkomus ole vakava tai toistuva.

Seuraamusmaksu voidaan jättää määräämättä myös, jos saman rikkomuksen johdosta on määrätty uhkasakko maksettavaksi tai uhkasakon maksuunpanoa koskeva hakemus on vireillä.

13 §

Suhde rikosoikeudelliseen käsittelyyn

Seuraamusmaksua ei saa määrätä sille, joka on epäiltyä samasta teosta esitutkinnassa, jonka osalta on vireillä samaa tekoa koskeva syyteharkinta tai joka on vastaajana tuomioistuimessa

samaa tekoa koskevassa rikosasiassa. Seuraamusmaksua ei saa määrätä myöskään sille, jolle on samasta teosta annettu rikosasiassa tuomio.

Jos samasta teosta on vireillä seuraamusmaksun määräämistä koskeva asia tai se on ratkaistu, syytettä ei saa nostaa eikä tuomiota rikosasiassa antaa.

14 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun valtion viranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

15 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoiman saaneen ratkaisun antamispäivästä.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.

Tällä lailla kumotaan:

- 1) asetus kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevista merkinnöistä (1147/1995);
- 2) valtioneuvoston asetus tekstiilikuitujen nimityksiä ja niitä vastaavia tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteita ja merkintöjä koskevasta markkinavalvonnasta (298/2021).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

2.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 1:n § 4 momentti ja 4 d §, sellaisina kuin ne ovat laissa 993/2020 ja *muutetaan* 1:n § 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 88/2021, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018), ilmailulain (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020) ja jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (/) soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

3.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 1 §:n 2 momenttia, sellaisena kuin se on laissa 298/2021, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain

(1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu, tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189–192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu, elintarvikelain (297/202) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu sekä jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (/) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä x.x. 20xx

Pääministeri

Sanna Marin

...ministeri Etunimi Sukunimi

2.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
kumotaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 1:n § 4 momentti ja 4 d §, sellaisina kuin ne ovat laissa 993/2020 ja
muutetaan 1:n § 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 88/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018), ilmailulain (864/2014) ja aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020) soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018), ilmailulain (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020) ja *jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (/)* soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Valvonnan järjestäminen

(kumotaan)

4 d

Toimivaltainen viranomainen eräissä tapauksissa

Jalkinemerkitädirektiivin ja tekstiilimerkintäasetuksen mukaisissa asioissa valvontaviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

3.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 1 §:n 2 momenttia, sellaisena kuin se on laissa 298/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

1 §

1 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoi-

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoi-

tettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu, tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189–192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu sekä elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu.

tettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu, tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189–192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu, elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu *sekä jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (/) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .